

Az értelmiség maga keresse a társadalmi életben való részvételének módjait

Szegedi értelmiségiek véleménycseréje a népfront ankétján

A Hazafias Népfront Szegedi városi elnöksége megbeszélésre hívta össze tegnap délutánra a szegedi értelmiség vezető képviselőit, hogy a meghívottakkal tanácskozásokat folytasson az értelmiségnek a népfront-mozgalomban betöltött szerepéről. A baráti összejövetelen részt vett dr. Ortutay Gyula, a Hazafias Népfront országos főtitkára is. A beszélgetés dr. Lőkös Zoltán újságíró, a Hazafias Népfront szegedi elnökségének tagja gondolatébresztő bevezetőjével indult. Az értelmiségnek a társadalmi életben történő aktív részvételével kapcsolatban felhívta a figyelmet arra, hogy minden szellemi munkásnak, minden felkérés nélkül, magának kell keresnie azt a formát, amellyel hozzájárulhat a szocializmust építő nép boldogulásához. Az értelmiség tagjainak ötleteire, elgondolásaira, és munkakésziségre nagyon nagy szükség van. Senki sem élhet a társadalomtól elszigetelten, ezért ma már az értelmiség részéről sem elégséges a jóindulatú lojalitás.

A továbbiakban — az eredeti elképzelés szerint —

a meghívottak közül számosan felszólaltak, annak a lehetőségét fejtegetve, hogy miként lehetne az értelmiségben rejlő készségeket hasznosítani és kamatoztatni a közéletben. Dr. Martonyi János, az Állam- és Jogtudományi Kar dékánja elmondta, hogy számos alkalommal keret kínálkozik az értelmiségnek arra, hogy az élet eleve a vérkeringésébe kapcsolódjék. A jogászokról szólva, olyan találkozásokat sürgetett dolgozó emberekkel, amelyekben az ismerkedés mellett közérdeklődésre számotartó jogi kérdésekről adnak felvilágosítást. Dr. Beretz Péter főorvos véleményét a következőképpen lehetne összefoglalni: az az értelmiségi, aki elvégzi munkáját, épít — de ezzel nem teljesítette teljes társadalmi kötelességét. Senki sem nyerhet teljes lelki kielégülést közérdeklődés nélkül; dr. Bálint Alajos műzeumi igazgató arra figyelmeztetett, hogy nem elégséges az értelmiség részéről az ismeretterjesztő tevékenység, hiszen ez pusztán ismeretközlés. Turay Géza tanár, Tápai

Antal szobrászművész és az elnöklő dr. Buza László akadémikus ugyanezeket a gondolatokat erősítették meg más-más oldalról.

Szót kért a beszélgetés során Ortutay Gyula is. Emlékeztetett arra, hogy a Horthy-fasizmus éveiben egy rendszer ellenére kellett dolgozni a haladó értelmiségnek. Most a szellemi munkások egy rendszere, annak támogatása mellett nyújthatják erejük és tehetségük legjavát. Mai tevékenységének egyik legfontosabb része, hogy közreműködjen a dolgozó osztályok szellemi rangjának emelésében, azokkal minél közelebbi együttesben. De ne tartózkodjék attól se, hogy politizáljon. A politika ma már nem intrika és egyes hatalmi csoportok játékszere, érvényesülést jelent, hanem az alkotás egyik legmagasabbrendű fajtája, amelyben a gyakorlati cselekvés és a legmagasabb fantázia egyesül, hogy megtermeljen egyet a társadalom erejét. A hasznos, sok értékes gondolatot nyújtó beszélgetés Buza Lászlónak, a Hazafias Népfront városi elnökének szavaival zárult.

Csinosítják a román fővárost

Ezekben a napokban egyre változik Bukarest arcúta. Új parkok épülnek, utakat burkolnak, fákat, virágokat, stb. ültetnek. A munkásokhoz értékes segítséget nyújtanak a város lakói.

Férjét megmérgező asszonyt ítélte el a bíróság

Még a múlt év október 10-én történt, hogy az esti órákban a szatmari állomáson a szolgálati vonatkozásból lelépett Tölgyes László vonatvezető és vizért kiáltott. A következő pillanatban azonban eszméletét veszítve elvágódott, s mire segítségére siettek, már meghalt. Az ezt követő törvényszéki boncolás, majd a rendőrségi nyomozás megállapította, hogy a vonatvezető gyilkosság áldozata lett, és tömény nikotinoldattal ölték meg. Ezt követően orvosi vizsgálatok megállapították, hogy a gyilkos is, az áldozat felesége, Tölgyesi Lászlóné, született Tápai Valéria 27 éves szatmari, illetve Szeged, Vár utca 7. szám alatti lakos személyében, aki sokáig tagadta bűnösségét, végül a feltárt bizonyítékok súlya alatt megtört.

A megyei bíróság most tárgyalta az ügyet, amelynek hátterében a házastársak között fennállott kölcsönös féltékenység és családi jelenetek sora állott. Ezek ismétlődése miatt Tölgyesné öngyilkossági szándékából 10 dekányi, permetheszhez használatos nikotinoldatot szerzett be egy alkalommal. Az emlékeztetés este is öszszeszóllalkoztak, sőt a férj meg is verte a feleségét. Tölgyes László előzőleg előkészítette szolgálati utazótaskáját, az utóvaló élelem

mellé helyezve egy vízzel feltöltött, zöld színű üveget is. Míg a férj borotválkozott, Tölgyesné az öngyilkossághoz beszerzett oldatot mind beleöntötte az utazótaskában lévő vizesüvegbe, majd eltávozott otthonról.

A mérgező oldattal vízből csupán egy kortyot ivott Tölgyes László, ez a mennyiség azonban nagy töménységűnek fogva 100 embernek okozhatta volna halálát. Tölgyesné gyilkosság vádjával került a megyei bíróság elé, s végülis házastársán elkövetett szándékos emberölés bűntettében mondták ki bűnösnek és 12 évi börtönrre ítélték. Az ügyés súlyosbításért, a vádlott és védője enyhítésért és felmentésért fellebbeztek.

HALÁLOS SZERENCSETELENSÉG PANKOTÁN. Szerdán este a Pankotai Állami Gazdaságban Tóth D. Imre 40 éves csolyospálosi lakos, növénytermelési dolgozó társát akarta a Tóth Sándor traktoros által vezetett lánctalpas traktör után akasztani. Közben a traktor megindult, de nem előre, hanem hátra, s kérésztül ment a szerencsétlen emberen. Tóth D. Imre még a helyszínen meghalt. A felhősség kérdésének tisztázására vizsgálat indult.

Áramszünet!

A Délmagyarországi Áramszolgáltató Vállalat közli, hogy május hó 10-én, vasárnap 7h-16h-ig a nagyfeszültségű hálózaton végzett munkák miatt Sándorfalva, Szatmari, Dóc, Balástya, Kistélek, Sövényháza, Baks, Csánytelek, Tömörkény községekben szünetel az áramszolgáltatás.

18-35 év közötti, 150 cm-nél magasabb, Szegeden lakó dolgozókat

felvesszünk kalauznak

Jelentkezés munkakönyvvél május hó 11-én és 12-én de. 8-12 óra között a Szegedi Köztisztasági Vállalat telephelyén, Külcs-Pulcz utca 2.

Június 7-én: nyolcadik pedagógus nap

Az idén június 7-én ünnepelejük nyolcadszor hazánkban a pedagógus-napot. Az ünnepségeket országsszerte a tanács, a Hazafias Népfront, a KISZ, a Nótanács, és a szülői munkaközösségek rendezik. Június hatodikán reggel nyolc órakor Benke Valéria művelődésügyi miniszter rádióközönyt a pedagógusokat. Ugyanezen a napon az Országházban kormány- és miniszteri kitüntetések adnak át a kiemelkedő munkát végzett nevelőknek. A kitüntetések egy részét a megyeszékhelyeken kapják meg a tanárok, tanítók, óvónők. Az iskolákban ugyancsak június 6-án közönytik majd a tanulókat nevelőiket. Az egyetemen, főiskolák tanárait, oktatóit a KISZ küldöttai üdvözlik a pedagógus-nap alkalmából.

Építik a korszerű begyűjtőtelepet

A napokban a Csongrád megyei Építőipari Vállalat dolgozói az Állatforgalmi Vállalat részére megkezdtek a négy és fél millió forintot beruházással készülő modern begyűjtőtelep építését. A nagy kiterjedésű telepen a

korszerű istállókon, sertés-olákon kívül takarmánytároló, rakodótér, iroda és szociális épület készül. A tervek szerint a jövő év első felében adják át rendelkezésére az új begyűjtőtelepet.

A falu művelődéséért falun is meg kell dolgozni!

Ha a városi ember kerülőt tesz szombat este a szegedi járásban, s a kultúrát keresi a kisebb-nagyobb községekben, elszomorodik. A városban ilyenkor moziba, színházba mennék az emberek családotul, benépesítik a művelődési otthonokat, vagy otthon olvasnak, zenét hallgatnak — itt meg négy községet is meg kell kerülni, hogy találjon egy világos ablakú művelődési házat. Igaz, hogy csapkolódzott az eső és bugyborékol a víz az utakon, s az ilyen idő otthon marasztalja a falusiakat is, de a köcsma mindegyik faluban fényes volt és hangos.

S mit tesz ilyenkor a városi? Legyint. Summázza magában, hogy a falu csak falu, ott ritka vendég a művelődési alkalom. Azt mondja: ez régi átok, erre nincs orvososság. Ilyen volt itt a helyzet tíz évvel ezelőtt is. A falusi kulturmunkás nem legyint. Ő ott él már tíz, húsz éve is, s tudja, hogy nem olyan vendég a kultúra, mint azelőtt volt. Most kedvesebb, mindennapi. Igaz, nem raktak színházat, és nem telepítették oda a Tudományos Akadémiát, de végre van egy általános mozit; kulturműsor is akad, s néha-néha színészek jönnek a községbe. Azután ott van a könyvtár, a sok-sok rádió, különböző előadások, tanfolyamok. Hát a köcsma — igen, az is ott van. Talán éppen a szomorúságban. De mégis óriási dolgok történtek a falun a művelődés terén is.

Nem akarom én ezt a két véleményt összehátrálni, mert a maga szempontjából mindegyiknek igaza van. Csak éppen azon gondolkodom, amíg elshugognak mellettünk a kilométerek, mit kellene, mit lehetne itt tenni? Van-e vala-

mi útja-módja falun a nagyobb szellemi világosság-nak?

Példákkal maga az élet segít. Hol van annyi pénz, hogy minden falut teleültsünk a kultúra városán megszokott intézményeivel? Nem tudok elképzelni olyan államot, amely elég erős volna ehhez. A városban sok ember tömörül, ott előbb megteremtődnek ennek az anyagi feltételei is. Ha azt mondják a falusiak: a városban meg egy-egy nagyobb gyárnak is van kultúrterme, mozija, könyvtára és táncszobája — igazuk van. S erre csak azt lehet válaszként adni: ott azok az emberek teremtették meg ennek az anyagi alapjait is, együttesen, csoportosan. Lehettek ők utánozni.

A módos, jól gazdálkodó termelőszoletkezetekben már öszlik ez a panasz. Ahol száz meg száz család összedolgozik, egy kasszába, eredményesebben, ott könnyebb leszakítani a közös jövedelemből a színházcsoportnak vagy a könyvtárnak. Másutt a község ötezer embere ugyanennyi érdekképviselet, közös elhatározás és közös áldozatvállalás. Talán vesznek egy-egy könyvet, talán elmennek a műkedvelők előadására, de az nem az övék olyanformán, mint a szövetkezetben, vagy egy teljes szövetkezeti községben.

Mondhatná valaki, hogy a falusi ember úgy se megy el a művelődési háza, csak nagyritkán, s nincs is benne olyan érdeklődés, hogy szűkebb volna a falusi kultúra forradalmasítása. Manapság talán ebből is el kell fogadni az első pillanatra valamit. Jártam olyan községi irodalmi esten, ahol csak hatan jöttek össze — ugyanannyian, mint a szereplők. Hallgattam olyan ismeretterjesztő előadást, amelyen együttesen kilencen voltak. De próbálom magamnak megmagyarázni ezt a sovánny érdeklődést. Aki reggel négykor kel, és este hétkor még a jószágokkal vesződik, el tud-e menni? Van-e hozzá kedve, frissesége?

Ha művelt, kulturált falvakról álmodunk, nem elég pénzre gondolni. Azt is számításba kell venni, hogy a kis magángazdaságban egész napra fát az emberek nyakára a robot, s megfojtja, eltemeti bennük az egyedül végzett teljes napi munka a kultúra utáni vágyakozást. Ezért minden lelkesedés, minden nagy cél csak fél eredményt hozhat. Ha a sok-sok egyéni érdek és törekvés összefutna mindentől, az más. Akkor nagyvessző dolgok lehetne művelni. Ha a gép fogná már mindent a munka vastagabb végét, az ugyancsak kedvezően hatna a falusi kulturális érdeklődésre.

Beszélünk erről elvekben és programban, hogy a falu és

Kiosztották a Popov-aranyérmeket

Moszkva (TASZSZ). A tizedik napja alkalmából tartott moszkvai emlékünnepeken, május 7-én felolvasták a Szovjet Tudományos Akadémia elnökségének döntését a Popov-aranyérmek odaítéléséről. Az aranyérmet ebben az évben dr. Lewis Essen angol tudósra ítelték oda az atomfrekvenciastandard kidolgozása terén végzett munkásságáért, valamint Szergej Ritkov szovjet tudósra, a statisztikus rádiófizika terén kifejtett munkásságáért.

város különbsége meg fog szűnni — olyformán, hogy a falu felemelkedik a városéhoz, közegészségben, kultúrában, esztétikumában. Valljuk is ezt meggyőződéssel. De senki se gondolja, hogy a falu úgy jut majd ehhez, mint a gyerek a Mikulásajándékhoz. Ezért elsősorban falun kell megdolgozni! Nem külön-külön, hanem együtt; s nem a régi alapon, hanem az újon. S hogy ezt mindenütt belássák, nem kell messze menni. A szocialista községek néhány év múlva a kultúrának olyan magas fokára jutnak, hogy szemmel látható lesz a falu szellemi felemelésének egyedül lehetséges útja. Csak így lehet utolérni a városi; csak így lehet megakadályozni az értelmiség idegenkedését a falusi életől; s csak így lehet eleven, pezsgő kulturális életet teremteni a ma még elmaradott községekben.

A közönsben, korszerű zett munka csökkenti majd az emberek fizikai igénybevételeit, s arra ösztönöz, hogy szabadidejüket hasznosan töltsék — olvasással, zenével, színelőadásokkal, úgy is mint nézők, s úgy is mint szereplők. Az igény megvan erre falun is. Az idősebb generáció ugyan elég lemondó, de allig van család, amely ne azon fáradozna, hogy gyermekei élete könnyebb legyen. Iskoláztatják őket, s ismernek parasztcsaládokat, amelyek zenére, vagy nyelvre tanítatják az utánuk jövőket, ha maguk nincsenek is túl a magyar- és a világirodalom jellesein. De hát nekik sem szükséges hátralevő dolgok éveiket a régi ben leélni.

Lehet, hogy sokat is monddok, de 10 év múlva nem lesz szombat esténként sötétbe borult művelődési otthon, vagy kultúrterem a szegedi járás községeiben, ha végre a korszellemhez igazodik minden falu minden dolgozó embere. De nemcsak szombaton, talán a hét szimplább napján sem, mert ha egyszer a kultúra terített asztalához ülhetnek a szellemi gazdagodásra is annyira vágyó emberek, oda mindig szívesen Vissza-Visszatérnek. S. I.

A Szegedi Köztisztasági Vállalat a rovar- és rágcsálóirtási munkálatok elvégzéséhez egészségügyi

gáz-mestert,

illetve fertőtlenítő szakképzéssel rendelkező egyéni alkalmos. Jelentkezés Szeged, Paacsirta utca 1.